

УДК 658.26:303.03

Микитенко В.В.

д.е.н., проф.,

головний науковий співробітник відділу

комплексної оцінки та управління природними ресурсами,

ДУ «Інститут економіки природокористування

та сталого розвитку НАН України», м. Київ

E-mail:vmikitenko@ukr.net

**ДОМІНАНТИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ
МІЖРЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В УКРАЇНІ
В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Визнано й обґрунтовано потребу у реформатуванні сучасної X-інституційної матриці України на засадах використання домінант розбудови в державі каскадного формату організації виробничо-господарської, міжрегіональної та міжгалузевої взаємодії. Доведено й засвідчено, що система державного управління використовує неадекватний реальним процесам управлінський інструментарій та засоби ідентифікації інваріантних властивостей структурно-динамічних параметрів розвитку української економіки і її базових галузей, що і призвело до розбалансованості функціонування національного господарства, у цілому, та безсистемної ліквідації виробничих потужностей, зокрема.

Ключові слова: інституціональна матриця, міжрегіональна, міжгалузева та виробничо-господарська взаємодія, каскади регіональних соціально-економічних систем.

Постановка проблеми. При всій значимості наявного доробку і попередніх науково-прикладних здобутків у сфері інституціоналізації міжрегіональної економічної взаємодії [1-3], забезпечення надійності функціонування національної економічної системи та сталого розвитку регіонів вимагає подальшого провадження системних досліджень феномена каскадування регіональних соціально-економічних систем на засадах реалізації базових положень макросистемної еволюції української економіки [4; 5] за використання домінант структурно-інформаційної теорії надійності та інституціональних матриць у контексті провадження політики децентралізації в

Україні. Поряд із цим, очевидно є й потреба в удосконаленні понятійно-категоріального апарату теорій стратегічного управління, економіки та управління національним господарством, інституціональної економіки, сталого розвитку та формування масштабів розвиненості його потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та прикладним дослідженням проблем інституціоналізації виробничо-господарської та міжгалузевої взаємодії присвячено низку наукових розробок: Алімова О. М., Амоші О. І., Геєця В. М., Данилишина Б.М., Дейнеко Л. В., Лицура І. М. та ін. (окремі доробок представлено у роботах [5-8]). Проте, наразі, залишаються відкритими питання щодо цілеспрямування процесів раціоналізації, трансформації й ущільнення міжрегіональної взаємодії у контексті забезпечення сталого розвитку держави та її регіонів в ресурсних обмеженнях.

Формування цілей статті. У відповідності із зазначеним вище, слід признати про те, що задля забезпечення результативності управління розвитком стратегічного потенціалу економіки України, сформування адекватного нормативно-правового забезпечення та розроблення відповідного механізму управління сталим розвитком держави в ресурсних обмеженнях необхідно здійснити розробку та обґрунтування теоретико-методологічних засад поступової перебудови сучасної X-інституціональної матриці України до вигляду, здатного утворювати дієве некомунальне матеріально-технологічне середовище (тобто, адаптувати до детермінант Y-інституційної матриці). Зазначене стає можливим лише за рахунок запровадження у практику системи державного управління за каскадним форматом одночасного регулювання виробничо-господарської, міжгалузевої та міжрегіональної економічної взаємодії, а також вироблення практичних рекомендацій для державних і регіональних корелянтів щодо врахування інваріантної властивості інституціональних матриць при провадженні політики децентралізації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Можна признати і підтвердити про те, що, наразі, у національному науково-прикладному доробку (доведено автором статті у попередніх наукових працях [9; 10]): а) відсутнім є однозначний підхід до трактування категоріального поля теорій управління розвитком стратегічного потенціалу промисловості в регіонах, сталого розвитку, інституціональної економіки, економіки та управління національним господарством; б) існує, певного рівня, релятивізм гео економічних тлумачень базових економічних понять у контексті реалізації сучасних суспільно-політичних трансформації в межах гео економічного простору та реалізації

інтеграційного вибору державних утворень; в) не розробленими залишаються в межах технології управління формуванням стратегічного потенціалу економіки України засоби елімінування адміністративно-силової практики регулювання діяльності у площині переходу держави до сталого розвитку з урахуванням констант цивілізаційного поступу економіки України у єдине поле світогосподарської системи. Крім зазначеного вище, на авторське переконання, слід признати і те, що недостатньо розробленими залишаються процедури щодо: 1) формування та реалізації регіональної економічної політики локалізації зусиль у разі розбудови десяти каскадів регіональних соціально-економічних систем; 2) вибору оптимальної для України моделі управління переформатування інституціональної матриці держави у контексті набуття нею системних ознак некомунального матеріально-технологічного середовища функціонування національного господарства; 3) визначення магістральної траєкторії економічного розвитку з урахуванням інваріантності інтеграційних процесів та специфічності реалізації функціоналів сучасної інституційної матриці; 4) побудови адекватної системи показників-індикаторів результативності управління формуванням як стратегічним потенціалом держави, так і потенціалом сталого розвитку регіонів задля оцінювання масштабів розвиненості останнього.

У відповідності до визначеної у цій статті мети, автором дослідження передбачено потребу у постановці, формулюванні та послідовному вирішенні наступних науково-прикладних завдань у площині інституціоналізації міжрегіональної економічної взаємодії. А, саме:

– розвинути: а) вихідні положення теорії сталого розвитку держави за наслідками реалізації системно-універсальної концепції інституціоналізації міжрегіональної економічної та виробничо-господарської взаємодії, що передбачає формування нової регіональної карти держави за принципами регіоналізації, визнаними у країнах ЄС (NUTS), виконання якої базується на запровадженні у практику державного управління каскадів регіональних соціально-економічних систем, які розмежовано за двома класами каскадних утворень (бінарної та масштабної інваріантної спрямованості; б) категоріальне поле теорій стратегічного управління, інституціональної економіки та інституціональних матриць за рахунок авторського трактування понять: «інституціоналізація міжрегіональної економічної взаємодії»; «інституціональна матриця»; «інваріантність інституціональної матриці»; «інституційні форми міжрегіональної економічної взаємодії»; «оптимальна модель управління переформатування інституціональної матриці України»; «системно-універсальна

технологія управління»;

– встановити змістовність і сутність: а) інваріантних властивостей інституціональних матриць; б) X- і Y-інституціональних матриць та їхні відмінності; в) інституціонального середовища України на сучасному історичному етапі розвитку; г) конституційних і економічних норм та правил, за якими стає можливим формування нової регіональної карти України та регіональної політики соціально-економічного розвитку регіонів, інкорпорованих до каскадного формату з урахуванням національних економічних інтересів; д) магістрального коридору еволюції української економіки;

– розробити і довести адекватність системно-універсальної технології стратегічного управління формуванням, нарощенням і раціоналізацією використання потенціалу сталого розвитку регіонів, інкорпорованих до каскадного формату із урахуванням домінант політики децентралізації вихідних положень теорій формування каскадів регіональних соціально-економічних систем держави, інституціональних матриць та економіки соціетального типу;

– сформувати й обґрунтувати архітектуру та ідентифікувати за природою сучасне інституціональне середовище України, а в його межах – інституціональної матриці держави задля генерування умов щодо виникнення Y-інституціональних ознак у контексті децентралізації, реалізованих за каскадним форматом міжрегіональної економічної взаємодії;

– розкрити: а) склад, умови забезпечення результативності та сформулювати комплекс застосовуваних у практиці господарювання технологій регіонального управління виробничо-господарськими процесами і міжрегіональної взаємодії; б) змістовність та сутність усталених норм і нормативів, а також надконституційних, конституційних і економічних правил, які є адекватними для застосування в умовах децентралізації;

– розробити структурно-логічну схему формування та концептуально-аналітичну модель реалізації дії механізму, що забезпечує виконання і упорядкування міжрегіональної економічної взаємодії в Україні за каскадним форматом децентралізації задля організування та упорядкування нормотворчого, технологічного, еколого- й соціально-економічного та когнітивно-інформаційного інституту із чіткою структурою облаштування взаємовідносин;

– побудувати оптимальну для України модель управління переформатуванням інституціональної матриці держави у контексті набуття нею системних ознак некомунального матеріально-технологічного середовища функціонування

національного господарства.

З цією метою пропонується здійснити розробку та обґрунтувати методологічні засади інституціоналізації міжрегіональної економічної взаємодії в державі на шляху реалізації нею інтеграційного вибору в ресурсних обмеженнях при нарощенні суспільно-політичних і військово-економічних загроз її сталому розвитку, що уможливить еволюційну стійкість макроекономічних вимірів та збалансованість функціонування економіки за рахунок локалізації зусиль за економічним паритетом максимізації результату при мінімізації витрат на переформатування сучасної X-інституціональної матриці до Y-формату. За чим, вважаємо за доцільне здійснити виокремлення найвагоміших потенційно-факторних компонент стратегічного потенціалу держави та регіонів, інкорпорованих до каскадного формату, залучення яких до системи стратегічного управління соціально-економічним розвитком України за рахунок створення і обґрунтування нового нормотворчого, технологічного, еколого- й соціально-економічного та когнітивно-інформаційного інституту. Вказане уможливить (на переконання дослідників і за результатами розробок, приведених у [1-3]): збереження інваріантності розвитку інституціональної матриці держави, соціальну безпеку та екологічну рівновагу; раціоналізацію процесів виробничо-господарської та міжрегіональної економічної взаємодії; динамічну стійкість функціонування національного господарства.

Проте, виконання останнього стає можливим лише за наслідками дослідно-експериментальної перевірки адекватності реальним виробничо-господарським, техніко-технологічним, організаційно-, еколого- й соціально-економічним та зовнішньоекономічним процесам сформованої у [4; 5] системно-універсальної технології стратегічного управління формуванням, нарощенням і раціоналізацією використання потенціалу сталого розвитку регіонів, інкорпорованих до каскадного формату, та побудованих прогнозів макроекономічних показників, виконаних за використання експериментального ряду агрегованих показників-індикаторів [9] та розробленого прикладного інструментарію з оригінальним пакетом програмного забезпечення [10]¹.

Суспільно-історичний, соціально-економічний, техніко-технологічний та когнітивно-інформаційний рівень національної економічної системи у сучасних умовах

---

¹Зазначене пройшло дослідну перевірку та апробовано на практиці господарювання за даними, отриманими Дніпропетровським каскадом регіональних соціально-економічних систем [11] у 2008-2014 рр. Вказане стало основою для побудови прогнозу основних макроекономічних показників розвитку даного каскаду, віднесеного до масштабної інваріантної спрямованості до 2030 року.

господарювання (при ресурсних обмеженнях та постійному нарощенні гео-економічних і політичних загроз, поряд із провадженням різної природи та спрямованості інтеграційних процесів) із метою першочергової реалізації політики децентралізації обумовлює нагальну потребу щодо переформатування сучасної структури інституціональної матриці та перебудови регіональної карти держави із урахуванням вимог, передбачених положеннями Угоди про Асоціацію України з країнами-членами ЄС [12] і наявного масштабу потенціалу сталого розвитку регіонів. Поряд із цим, підтвердимо, що існуючі глобалізаційні виклики та екзогенні ризики на шляху інтеграційного вибору держави повсякчас вимагають корегування й уточнення: а) архітектури та змістовності сучасного інституціонального середовища, а в його межах – інституціональної матриці України, що залишається, за своїми конститутивними ознаками, відповідати Х-інституціональному формату; б) складу застосовуваних у практиці господарювання технологій управління виробничо-господарськими процесами, змістовності та сутності усталених норм, а також надконституційних, конституційних і економічних правил в умовах децентралізації; в) структурно-логічних схем та концептуально-аналітичних моделей реалізації дії відповідного типу механізму, за якими, наразі, провадиться формування, нарощення та використання як стратегічного потенціалу держави, так і потенціалу сталого розвитку регіонів у контексті забезпечення достатнього рівня економічної безпеки.

Визнаємо, що результативність інституціоналізації міжрегіональної економічної взаємодії в Україні, потребує переформатування інституціонального середовища держави, у цілому і, відповідної її інституціональної матриці з урахуванням: а) інваріантності інституціональних матриць при інтеграційному виборі нашої країни – задля результативної інкорпорації вихідних доміант стратегії макросистемної еволюції економіки (з метою розбудови її соціетального типу) до механізму формування і реалізації Стратегії соціально-економічного розвитку України; б) результатів науково-прикладних розробок і напрацювань економічної політології, інституціональної економіки та інституційних матриць при об'єктивізації сучасної траєкторії розвитку світогосподарської системи – задля визначення особливостей і вагомості впливу зовнішнього інтеграційного вектору держави та глобалізаційного простору на кількісно-якісну трансформацію масштабів розвиненості потенціалу сталого розвитку України.

Висновки і науково-прикладні напрацювання у зазначеній площині фахівців у сфері забезпечення результативності макроекономічного регулювання розвитку каскадів

регіональних соціально-економічних систем та управління забезпеченням економічної безпеки держави, засвідчено, що у провідних країнах світу економічна, соціальна, економічна та технологічна стабільність: 1) залишається цілеспрямованою діяльністю державних і регіональних корелянтів, що опікуються питаннями переходу до сталого розвитку; пов'язана з дестабілізацією зовнішньоекономічних, техніко-технологічних, виробничо-господарських і суспільно-політичних відносин в межах цілих макроекономічних регіонів, спрямованою на унеможливлення варіанту власного самознищення; 2) реабілітувала у свідомості суб'єктів державного управління відчуття корисності адміністративно-силових акцій, спрямованих на захист національних економічних інтересів.

Тому, слід підтвердити наступне (доведено дослідниками у [4; 5]), що внутрішні суспільно-політичні, економічні, енергетичні, екологічні, соціальні, політичні, інституційні та технологічні виклики, які мають, наразі, місце в Україні, суттєво нівелюють здатності корелянтів щодо: а) залучення до процесів генерування ознак до сталого розвитку наявного масштабу розвиненості стратегічного потенціалу держави та окремих його компонент; б) об'єктивного визначення цільової орієнтації міжрегіональної взаємодії та економічного зростання регіонів України (і, відповідно, каскадів регіональних соціально-економічних систем) у контексті децентралізації та формування соціетального типу економіки; в) розроблення дієвої системно-універсальної технології регенерації української промисловості (і національного господарства) із високим рівнем енергоефективності й ресурсощадності задля убезпечення достатнього рівня національної економічної безпеки.

Однак, регіональні економічні протистояння, які, у своїй основі, мають мріяння державницьких суб'єктів про нарощення глобалізаційних переваг, наразі, недостатньо або ж взагалі не піддаються регулятивним впливам із боку світового економічного співтовариства. Зазначене вимагає нагальної та чіткої визначеності українських корелянтів щодо: а) екзогенного вектору перебудови сучасної X-інституційної матриці України з метою інкорпорації до глобального простору наддержавних сфер міжнародного життя (за рахунок генерування системних ознак), які вивищуються над національним рівнем збалансованості функціонування економіки та чинять суттєвий вплив на формування умов переходу держави до сталого розвитку; б) ендегенного напряму концентрації матеріальних і факторних потенціалів задля надійності функціонування економіки і, лише потім, набуття достатнього рівня географічної конкурентоспроможності; в) запровадження у практику сучасного системно-

універсального інструментарію управління формуванням потенціалу сталого розвитку України, який набув структурно-функціональної природи і став явищем, що, розвиваючись та ускладнюючись, відтворює найвагомішу потенційно-факторну детермінанту впливу на перебіг і результативність численних державотворчих акцій не лише внутрішньо економічної, техніко-технологічної, виробничо-господарської, міжрегіональної та соціально-економічної, а й зовнішньополітичної спрямованості.

Звідси, визначальним фактором забезпечення сталого розвитку України з органічністю функціонування та рівновагою державотворчої системи «економіка – екологія – соціум» – є досягнення результативності управління переформатуванням X-інституціональної матриці держави, що передбачає розробку дієвої технології локалізації зусиль на пріоритетних, для національних економічних інтересів, об'єктах, галузях і виробництвах та практичних рекомендацій щодо її використання з урахуванням інваріантності інтеграційного вибору держави. Відтак, вирішення цих науково-прикладних проблем окреслює пріоритетність розв'язання завдань щодо: а) розвитку положень теорій інституціональної економіки, інституційних матриць та сталого розвитку; б) обґрунтування й розробки системно-універсальної концепції інституціоналізації міжрегіональної економічної та виробничо-господарської взаємодії; в) розроблення і доведення адекватності системно-універсальної технології стратегічного управління формуванням, нарощенням і раціоналізацією використання потенціалу сталого розвитку регіонів, інкорпорованих до каскадного формату; г) формулювання домінант теорій формування каскадів регіональних соціально-економічних систем та економіки соціетального типу в ресурсних обмеженнях; д) оцінювання рівня адекватності архітектури інституційної матриці України вимогам до результативності реалізації її цільових функціоналів у контексті спрямування в єдине поле сучасного поступу передових країн світу. На основі отриманих фундаментальних і науково-прикладних результатів, і стає можливим запровадження у стислі терміни прогресивних технологій різної природи (політичних, соціальних, управлінських, технологічних, еколого-економічних тощо), які убезпечать рушійними засобами досягнення загальної рівноваги в межах нестійкої (на сучасному етапі розвитку) економічної системи держави та перехід до сталого розвитку її регіонів.

За результатами досліджень, реалізованих у відповідності до усталених положень формування інституціональних матриць [13], можна визнати, що ідеальні типи (X і Y-матриць) дозволяють, однозначно, розрізняти феноменологічні об'єкти соціально-економічного розвитку, володіють або не володіють відповідними інваріантними

якостями. Іншими словами, за результатами науково-прикладних досліджень у такій галузі науки як інституційна економіка, представляється можливим судити про те, інститути якого типу матриці домінують у тому чи іншому конкретному економічному середовищі. Так, в Україні, більшості країн Південно-Східної Азії та Латинської Америки, домінують, наразі, інститути Х-матриці, у той же час, як в США і країнах Європи – інститути Y-матриці. Поряд із зазначеним вище, підтверджено про таке, що Y-матриця (західна інституційна матриця): а) одна з двох інституційних матриць, умовою формування якої служить некомунальне матеріально-технологічне середовище в ареалі виникнення держави; б) являє собою систему наступних базових інститутів: ринкової економіки, федеративно-субсидіарного політичного устрою та субсидіарної ідеології; в) визначає соціетальний тип суспільства як державного утворення, який зберігається протягом його історичної еволюції.

При цьому, в сучасних умовах глобалізації та нарощення загроз надійності функціонування національної економічної системи є потреба у: подальшому розвитку, в межах національної економічної науки, положень теорій інституціональної економіки, інституційних матриць та сталого розвитку; обґрунтування й розробки системно-універсальної концепції інституціоналізації міжрегіональної економічної та виробничо-господарської взаємодії; розроблення і доведення адекватності технології стратегічного управління формуванням, нарощенням і раціоналізацією використання потенціалу сталого розвитку регіонів, інкорпорованих до каскадного формату; формулювання домінант теорій формування каскадів регіональних соціально-економічних систем та економіки соціетального типу; оцінювання рівня адекватності архітектури інституційної матриці України вимогам до результативності реалізації її цільових функціоналів у контексті спрямування в єдине поле сучасного поступу передових країн світу.

Висновки. Певним чином підсумовуючи науково-прикладні напрацювання, зазначимо, що, наразі, практика сучасного державотворення в контексті реалізації інтеграційного вибору держави та впровадження різноманітних науково-прикладних положень в економічній сфері впродовж останніх років засвідчила, що пріоритетні завдання щодо забезпечення високої результативності переформатування Х-інституціональної матриці до вигляду Y-формату, а також управління формуванням, нарощенням та використанням потенціалу сталого розвитку України вирішувались непослідовно, без належного теоретичного обґрунтування масштабів його розвиненості та вибору оптимальної для країни моделі розбудови соціетального типу економічної

системи. Це обумовлено існуванням неадекватного управлінського інструментарію і засобів ідентифікації інваріантних властивостей структурно-динамічних параметрів розвитку української економіки та її базових галузей, що і призвело до розбалансованості функціонування національного господарства, у цілому, та безсистемної ліквідації виробничих потужностей, зокрема. І, як визнано й засвідчено у [12], X-інституціональна матриця (східна інституційна матриця) – одна, з двох базових типів інституційних матриць, умовою формування якої служить комунальне матеріально-технологічне середовище в ареалі виникнення державного утворення. При цьому, X-матриця: а) являє собою систему базових інститутів: редистрибутивної економіки, унітарно-централізованого політичного устрою та комунітарної ідеології; б) визначає та ідентифікує лише окремі ознаки соціетального типу економічної системи як державного утворення, який зберігається в процесі його історичної еволюції; в) є якісно відмінною від західної інституційної Y-матриці, що еволюційно сформована в країнах членах ЄС та у США.

Список використаної літератури

1. Демешок О. О. Макроекономічне регулювання розвитку каскадних форм організації виробничо-господарської та міжрегіональної взаємодії / О. М. Алімов, О. О. Демешок, В. В. Микитенко / Сталій розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2015: Монографія [Текст] [Акулов-Муратов В. В., Алімов О. М., Андерсон В. М., Демешок О. О. та ін.]. – НАН України, ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», НТУУ «Київський політехнічний інститут»; Інституттелекомунікацій та глобального інформаційного простору НАН України, Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Вища економіко-гуманітарна школа, Міжнародна асоціація сталого розвитку / за наук. ред. проф. Хлобистова Є. В. – Черкаси: 2015 – 538 с. [С. 154-166].
2. Потенціал сталого розвитку: цілі, проблеми та перспективи: Монографія [Текст]/ [О. М. Алімов, О. О. Демешок, І. В. Драган, О. В. Гребенюк та ін. – Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку», 2014. – 72 с.
3. Потенціал сталого розвитку України на шляху реалізації інтеграційного вибору держави: Монографія [Текст] / О. М. Алімов, О. О. Демешок, Л. С. Ладонько, І. М. Лицур та ін. – Київ: ДУ «Інститут економіки

- природокористування та сталого розвитку НАН України», 2014. – 520 с.
4. Феноменологічні альтернативи економічного зростання України: [монографія] [Текст] / Данилишин Б. М., Микитенко В. В. – У 2 т. – Т. 1. – Київ: РВПС України НАН України, ЗАТ «Нічлава», 2008. – 336 с.
  5. Макросистемна еволюція української економіки [монографія] [Текст] / Данилишин Б. М., Микитенко В. В. – У 2 т. – Т. 2. – Київ: РВПС України НАН України, Вид-во ЗАТ «Нічлава», 2008. – 210 с.
  6. Стратегічний потенціал продуктивних сил регіонів України: [монографія] [Текст] / Алимов О. М., Дейнеко Л. В., Чернюк Л. М. та ін. – Київ: РВПС України НАН України, 2009. – 324 с.
  7. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь [Текст] / Алимов О. М., Геєць В. М., Лібанова Е. М., Жулинський М. Г. та ін. // кер. авт. колективу Е. М. Лібанова / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи. – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2012. – 412 с.
  8. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми: [монографія] [Текст] / О. І. Амоша, В. І. Ляшенко, Л. М. Кузьменко та ін. – Інститут економіки промисловості НАН України. – Донецьк: Економічна думка. 2014. – 897 с.
  9. Механізм стратегічного управління забезпеченням функціонування каскадів регіональних соціально-економічних систем: [монографія] [Текст] / О. М. Алимов, О. О. Демешок, І. В. Драган, І. М. Лицур, В. В. Микитенко. – Київ: Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2016. – 64 с.
  10. Микитенко В. В. А. С. 59531 Програмний продукт «Цільове програмне забезпечення прогнозно-аналітичної оцінки результативності макроекономічного регулювання розвитку промисловості в регіонах держави («*Targ.Stream:KRM.Rat&For. v.1.1*»)»/ Микитенко В. В., Кармазіна Н. В., Царенко О. В./ Заявник та власник А. С. 5931: Микитенко В. В., Кармазіна Н. В., Царенко О. В (Україна). Заявлено: 21.04.2015 року за № 60562; Опубліковано: «Офіційний бюлетень авторське право і суміжне право», 2015. – № 37 (07). – 552 с. [С. 179]
  11. Програма соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року: [монографія][Текст] / О. В. Гребенюк, В. В. Микитенко,

М. С. Капінос, Ю. Б. Порохнявий та ін. – У 27 томах. – Том 4. – Дніпропетровськ: МНТУ ім. Юрія Бугая, 2015. – 740 с.

12. Угода про асоціацію між Україною, з однією сторони, та Європейським Союзом, європейським співтовариством, іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631.

13. Структурні трансформації економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України [монографія][Текст] / О. І. Амоша, М. Г. Білопольський, Л. М. Кузьменко, В. І. Ляшенко та ін. – НАН України; Інститут економіки промисловості НАН України, ТНЕУ МОНмолодьспорту України. – Тернопіль: ТНЕУ МОНмолодьспорту України, Вид-во Економічна думка. 2011. – 848 с.

References

1. Demeshok, O.O., Alymov, O.M., Mykytenko, V.V., Akulov-Muratov, V.V., Anderson, V.M. & Demeshok, O.O. (2015). Makroekonomichnerehuliuivanniarozvytkukaskadnykhformorhanizatsii vyrobnychohospodarskoi tamizhrehionalnoivzaiemodii [Macroeconomic regulation of cascading forms of industrial and economic and interregional interaction]. Stalyirozvytok – XXI stolittia: upravlinnia, tekhnolohii, modeli. Diskusii 2015 [Sustainable development - XXI century: management, technologies, models. Discussions 2015]. NAN Ukrainy, DU «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvanniata stalohorozvytku NAN Ukrainy», NTUU «Kyivskyi politekhnichniyi instytut» – NAS of Ukraine, State Institution «Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of NAS of Ukraine», NTU «Kyiv Polytechnic Institute». *Instytut telekomunikatsii tahlobalnoho informatsiinoho prostoru NAN Ukrainy, Instytut ekonomiko-pravovykh doslidzhen NAN Ukrainy, Vyscha ekonomiko-humanitarna shkola, Mizhnarodna asotsiatsiia stalohorozvytku – Institute of Telecommunications and Global Information Space of NAS of Ukraine, Institute of Economic and Legal Research of the NAS of Ukraine, the Higher School of Economics and Humanities, International Association of sustainable development. Cherkasy, pp. 154-166 [in Ukraine].*
2. Alymov, O.M., Demeshok, O.O., Drahan, I.V. & Hrebenuk, O.V. (at. al). (2014).

Potentsial stalohorozvytku: tsili, problemy ta perspektyvy [Potentials sustainability: objectives, problems and prospects]. Kyiv: Derzhavna ustanova «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvanni ta stalohorozvytku» [in Ukraine].

3. Alymov, O.M., Demeshok, O.O., Ladonko, L.S. & Lytsur, I.M. (at. al). (2014). *Potentsial stalohorozvytku Ukrainy nashliak hurealizatsii inte hratsii no hovybor u derzhavy [The potential for sustainable development of Ukraine in implementing the integration of the state selection].* Kyiv: DU «Instytut ekonomiky pryrodokorystuvanni ta stalohorozvytku NAN Ukrainy» [in Ukraine].

4. Danylyshyn, B.M. & Mykytenko, V.V. (2008). *Fenomenolohichnia alternatyvy ekonomichnoho zrostantia Ukrainy [Phenomenological alternative economic growth of Ukraine].* Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, ZAT «Nichlava», Vol. 1 [in Ukraine].

5. Danylyshyn, B.M. & Mykytenko, V.V. (2008). *Makrosystemna evoliutsiia ukrainskoï ekonomiky [Makrosystemna evolution of Ukrainian economy].* Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy, ZAT «Nichlava», Vol. 2 [in Ukraine].

6. Alymov, O.M., Deineko, L.V., Cherniuk, L.M. (at. al). (2009). *Stratehichnyi potentsial produktyvnykh syl rehioniv Ukrainy [The strategic potential of the productive forces of Ukraine's regions].* Kyiv: RVPS Ukrainy NAN Ukrainy [in Ukraine].

7. Alymov, O.M., Heiets, V.M., Libanova, E.M., Zhulynskyi, M.H. & Libanova E.M. (at. al). (2012). *Stalyi liudskyi rozvytok: zabezpechennia spravedlyvosti: Natsionalna dopovid [Sustainable human development: ensuring fairness: National Report].* Instytut demohrafiï ta sotsialnykh doslidzhenim. M.V. Ptukhy – Institute of Demography and Social Studies. M.V. Ptukha. Uman: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Vizavi» [in Ukraine].

8. Amosha, O.I., Liashenko, V.I., Kuzmenko, L.M. (at. al). (2014). *Pershyi etap modernizatsii ekonomiky Ukrainy: dosvid ta problemy [The first phase of the modernization of Ukraine's economy: experience and problems].* Instytut ekonomiky promyslovosti NAN Ukrainy – Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine. Donetsk: Ekonomichna dumka [in Ukraine].

9. Alymov, O.M., Demeshok, O.O., Drahan, I.V., Lytsur, I.M., Mykytenko, V.V. (2016). *Mekhanizm stratehichnoho upravlinnia zabezpechennia funktsionuvanni akaskadi v rehi*

onalnykh *sotsialno-ekonomichnykh* *system*
[The mechanism of strategic management software operation stages of regional socio-economic systems]. Kyiv: Derzhavna ustanova

«Instytut ekonomiky pryrodokorystuvanniata stalohorozvytku Ukrainy» [in Ukraine]. NAN

10. Mykytenko, V.V., Karmazina, N.V. & Tsarenko, O.V. (2015). A. S. 59531 Prohramnyi produkt «Tsilove prohramne zabezpechennia prohnoznno-analitychnoi otsinky rezultaty vnostimakroekonomichnohorehuliu vanniariozvytkupromyslovosti v rehionakh derzhavy («Targ.Stream:KRM.Rat&For. v.1.1»)» [A. S. 59531 The software "Target Software forecasting and analytical evaluation of macroeconomic regulation of industry in the regions of the state («Targ.Stream:KRM.Rat&For. v.1.1»)»]. *Opublikovano: «Ofitsiinyi biuletенavtorskepravo i sumizhnepravo» – Published: «Official Gazette Copyright and Related Rights», 37(07), p. 179 [in Ukraine].*

11. Hrebenuk, O.V., Mykytenko, V.V., Kapinos, M.S., Porokhniavyi, Yu.B. (2015). Prohrama sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Dnipropetrovskoi oblasti na period do 2020 roku [The program of socio-economic development of Dnipropetrovsk region for the period 2020]. Dnipropetrovsk: MNTU im. Yurii Buhaia, Vol. 4 [in Ukraine].

12. Uhadaproasotsiatsii umizh Ukrainoiu, z odniieiu storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, ievropeiskym spivtovarystvom, in shoistorony [Association Agreement between Ukraine, on one hand, and the European Union, the European Community, the other side]. *kmu.gov.ua*. Retrieved from http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631 [in Ukraine].

13. Amosha, O.I., Bilopolskyi, M.H., Kuzmenko, L.M., Liashenko, V.I. (at. al). (2011). Struktturnit transformatsiiekonomiky: svitovyidosvid, instytuty, stratehiidlia Ukrainy [The structural transformation of the economy: international experience, institutions, strategies for Ukraine]. NAN Ukrainy; Instytut ekonomiky promyslovosti NAN Ukrainy, TNEU MON molod sportu Ukrainy – NAS of Ukraine; Institute of Industrial Economics of NAS of Ukraine, Ukraine TNEU MON molod sportu. Ternopil: TNEU MON molod sportu Ukrainy, Ekonomichna dumka [in Ukraine].

МИКИТЕНКО В. В. ДОМИНАНТЫ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ ИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИИ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ В УКРАИНЕ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

Признана и обоснована потребность в реформатировании современной X-институциональной матрицы Украины на основе использования доминант развития в государстве каскадного формата организации производственно-хозяйственного, межрегионального и межотраслевого взаимодействия. Доказано и засвидетельствовано, что система государственного управления использует неадекватный реальным процессам управленческий инструментарий и средства идентификации инвариантных свойств структурно-динамических параметров развития украинской экономики и ее базовых отраслей, что и привело в последние годы к существенной разбалансированности функционирования национального хозяйства, в целом, и бессистемной ликвидации производственных мощностей, в частности.

Ключевые слова: институциональная матрица, межрегиональное, межотраслевое и производственно-хозяйственное взаимодействие, каскады региональных социально-экономических систем.

MIKITENKO V. THE DOMINANT SOLUTION TO THE PROBLEMS OF INSTITUTIONALIZATION OF INTERREGIONAL ECONOMIC INTERACTION IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION

Recognized and advocated the need for reformatting of modern X-institutional matrix of Ukraine on the basis of the dominant development in the state of the cascading format of the organization of production and economic, inter-regional and inter-sectoral. Proven and attested that the system of public administration uses the real processes inadequate managerial tools and means for the identification of invariant properties of structural-dynamic parameters of development of the Ukrainian economy and its basic sectors, which led in recent years to a significant imbalance in the functioning of the national economy in General and the haphazard elimination of production capacity, in particular.

Keywords: institutional matrix, inter-regional, inter-industry and production and economic interaction, cascades regional socio-economic systems.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2016 р.

Авторська довідка

	Українською мовою	Англійською мовою
ПІБ/ Last name, first name	Микитенко Вікторія Володимирівна	Mikitenko Victoria
Науковий ступінь/ Scientific degree	д.е.н.,	Doctor of Economics Sciences
Вчене звання/ Scientific rank	професор	Professor
Посада/ Position	головний науковий співробітник відділу комплексної оцінки та управління природними ресурсами	main researcher of comprehensive evaluation and management of natural resources
Установа/ Establishment	ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ	State institution «Institute of Environmental Economics and Sustainable Development of Ukraine», Kyiv